

Om kønnet sprogs indvirken på stereotype kønsopfattelser

Liv Moeslund Ahlgren

Aarhus University

kontakt@livmoeslund.dk / 201607146@post.au.dk

Abstract

This paper examines the relation between gendered language and the processing of non-stereotypical gender representation through a psycholinguistic priming experiment consisting of a self-paced reading test. The experiment tests two things: The processing ease of 3rd person singular pronouns that either match or mismatch the stereotypical gender of their referents; and whether sentences with gendered language affect this. Processing ease is measured by reading time. Sentences with gendered language are used as priming; and pronouns with matching or mismatching stereotypicality as targets. The results showed no difference in the reading time of matching and mismatching pronouns, and no priming effect was found. This could point to the fact that gender stereotypical mismatch does not affect the informants; and that gendered language is so well-integrated in our language that it cannot prime for gender stereotypes. Moreover, the pronoun han was read significantly faster than the pronoun hun, which could indicate that the masculine is expected as a linguistic norm. This is considered in relation to the reflections on the missing priming effect as a result of gendered language being the norm.

Keywords: gender, pronouns, psycholinguistics, self-paced reading, priming.

1 Indledning

Der forskes meget i, hvordan vores sprog er kønnet, og hvad dette gør ved vores verdensopfattelse (se f.eks. Garnham et al 2016). Sprog og køn er begge centrale fænomener i vores sociale liv, og derfor er det vigtigt at undersøge deres indbyrdes forhold. Med udgangspunkt i et psykolingvistisk eksperiment belyser denne artikel, hvilken effekt kønnet sprog har på vores opfattelser af kønsstereotyper. Eksperimentet består af en *self-paced* læsetest (Jegerski 2014) med sætninger, hvor en personbetegnelse (*role noun*) ikke refereres til med det pronomen, der passer til substantivets stereotype køn. Derudover indeholder testen nogle sprogligt kønnede sætninger, der fungerer som *priming* (Barg og Chartrand 2000: 3) for kønsstereotyp tænkning. Jeg vil således undersøge, om denne sproglige kønnethed påvirker, hvordan man opfatter ikke-stereotype kønsbeskrivelser.

Lingvistisk forskning i kønnet sprog har en stor tilknytning til politiske praksisser som for eksempel feministisk sprogplanlægning (se f.eks. Pauwells 1998), men det falder uden for undersøgelsens formål at kommentere på dette. Feministisk sprogplanlægning iværksættes ud fra en overbevisning om, at kønnet sprog påvirker os kognitivt og socialt. Psykolingvistiske undersøgelser som denne er således nødvendige, idet de kan kortlægge kognitive processer og give konkrete bud på, hvordan kønnet sprog påvirker os. Dette vil kunne bruges som videnskabeligt fundament for overvejelser om ændringer i vores sprogbrug.

2 Teori

2.1 *Kønnet sprog*

Lingvistisk forskning i kønnet sprog (også kaldet feministisk lingvistik) opstod i forbindelse med 1970'ernes kønsforskning (Pauwells 1998, p. XV, se for eksempel Lakoff 1975; Spender 1980). Her søger man at synliggøre kønsuligheder i sproget og vise, hvordan dette er med til at skabe kønslig ulighed udenfor sproget (Cameron 1999 [1998], p. 9). Feministisk lingvistik er desuden udsprunget lige så meget af lingvistikken som af politiske græsrodsbevægelser og almindelige sprogbrugere, og denne tilknytning til den ikke-akademiske verden er en væsentlig faktor for feministisk lingvistik. Det er en disciplin, som ofte arbejder præsriptivt og aktivistisk, og som er fundamentet for feministisk sprogplanlægning (Liddicoat 2011, p. 3).

Vores sprog er med til at skabe bestemte kognitive og sociale repræsentationer, og dette gælder også for repræsentationer af køn (Bigler og Leaper 2015, p. 187). Der er stor forskel på, i hvor høj grad køn er obligatorisk indkodet i sprog, men selv sprog, hvor køn ikke er en grammatisk nødvendighed, kan være kønnede i deres brug (Bigler og Leaper 2015, p. 188). Pauwells (1998) har kortlagt følgende tendenser på tværs af mange sprog: (1) Manden og det mandlige fungerer som betegnende for hele menneskeheden. Mange sprog bruger det maskuline pronomener generisk, og mange maskulint konnoterede substantiver kan også bruges generisk. (2) Kvinden og det kvindelige er ofte usynligt i sproget, og hvis det synliggøres, markeres det eksplicit som noget, der afviger fra den mandlige norm. (3) Denne markerede kvindelige form er ofte en morfologisk afledning af den maskuline form. (4) Generelt understøtter vores diskurser de gængse opfattelser af kønnenes værdier og egenskaber, og repræsentationen af køn i fraser og idiommer bygger i høj grad på stereotyper (Pauwells 1998, p. 34-35). Disse tendenser viser sig blandt andet i maskulint/feminint grammatisk køn og disses konnotationer; leksikalske huller, hvor der ofte mangler kvindelige betegnelser; morfologisk asymmetri, hvor kvindelige betegnelser afledes af mandlige; semantisk asymmetri, hvor kvindelige betegnelser konnoteres negativt samt formel adressering, hvor kun kvinders ægteskabelige relationer bliver påpeget (Pauwells 1998, p. 35-66).

Der er altså to overordnede tendenser: Det mandlige fungerer som normen, og det kvindelige usynliggøres og markeres som afvigende. Som nævnt tidligere kan disse tendenser komme til udtryk både i sprogets obligatoriske grammatik og i den generelle sprogbrug. Pauwells beskrivelser er desuden baseret på undersøgelser af mange forskellige sprog, og disse tendenser gør sig også gældende på dansk (Holmen 2011).

I 1970'ernes feministiske lingvistik fokuserer man på sproglig og social ulighed mellem kønnene, og centralt for teorifeltet er problemet med sprogets systematisk undertrykkende karakter (Cameron 1985, p. 3). Dette flugter med tidens sociolingvistiske forskning, hvor man antager at der findes prædefinerede, før-sproglige, sociale kategorier, og at disse påvirker og påvirkes af sproglige praksisser (Eckert 2012, p. 90). I nyere, poststrukturalistisk forskning har man dog det udgangspunkt, at køn skabes diskursivt, og man mener på den måde ikke, at køn som identitetskategori eksisterer før dets sproglige påkaldelse (Butler 2007 [1990], p. 65). Disse to tilgange til sprog kan understøtte

hinanden. Der findes træk ved sproget, som er særligt kønnede – og hvor man i traditionel feministisk lingvistik mener, at denne kønnethed diskriminerer en bestemt social gruppe (Cameron 1999 [1998], p. 11), vil man med en poststrukturalistisk tilgang kunne tilføje, at denne kønnethed også er med til at skabe de sociale grupper (Eckert 2012, p. 94; Butler 2007 [1990], p. 56). Netop derfor er det væsentligt at undersøge konsekvenserne af det kønnede sprog. Derudover skal det pointeres, at det kønnede sprog består af mere end blot pronomener og afledningsmorfemer – og at hvis, som den poststrukturalistiske tilgang fastslår, kønnet kun eksisterer i kraft af vores diskurser, så kræver det en radikal ændring af vores sprog og sprogbrug for at ændre på den kønslige ulighed.

2.2 *Forskning i kønnet sprog*

Eksperimentet i denne undersøgelse bygger på to forskellige tilgange til forskning i kønnet sprog: Forskning i sprogets indflydelse på vores kønsopfattelser og forskning i vores kønsopfattelsers indflydelse på vores sproglige adfærd.

Den første type forskning undersøger for eksempel, hvordan man opfatter generiske maskuline substantiver og pronomener, og viser, at maskuline termer brugt generisk oftest bliver opfattet som refererende kun til mænd (se Moulton, Robinson & Elias 1978; Schneider og Hacker 1973; Miller & James 2009). Denne type studier viser, hvad en bestemt type kønnet sprog gør ved vores opfattelse af tekstens agenter, altså hvordan sproget skaber en bestemt kognitiv eller social bevidsthed.

Den anden type forskning forsøger at beskrive, hvordan kønsstereotyper påvirker vores tekstforståelse (se Esaulova, Reali & von Stockhausen 2014; Reali, Esaulova & von Stockhausen 2015; Kennison og Trofe 2003). Her måles det med *eye-tracking* eller *self-paced reading*, hvordan man reagerer på kønnede pronomener, der ikke stemmer overens med den gængse opfattelse af referentens køn – for eksempel, at *direktøren* refereres til med pronomenet *hun*. Denne uoverensstemmelse kaldes *mismatchende pronomener* – omvendt findes også *matchende pronomener*, hvor pronomenet stemmer overens med referentens forventede køn. Resultaterne viser en langsommere læsehastighed ved mismatchende pronomener. Disse studier understreger således, hvordan vores sproglige adfærd er påvirket af kønsstereotyper.

Disse to typer forskning er trods deres fælles genstandsfelt meget forskellige: Førstnævnte undersøger de kønsforestillinger, der knytter sig til sproget, og sidstnævnte undersøger, hvordan kønsstereotyper afspejles i sproglig adfærd (her læsehastighed). Eksperimentet i denne undersøgelse er en kombination af disse to tilgange til undersøgelse af kønnet sprog. Således måles, hvordan et bestemt sprogligt input (kønnede *priming*-sætninger) påvirker en bestemt kognitiv repræsentation af køn, og dermed et bestemt sprogligt output (læsehastighed af matchende og mismatchende pronomener).

2.3 *Priming og forventning*

Vores sprogforståelse bygger i høj grad på forventning og forudsigelse. Når vi kommunikerer, forsøger vi konstant ubevidst at forudsige, hvad de efterfølgende ord eller fraser må være (Smith og Levy 2013; Traxler og Foss 2000, p. 1266). I forhold til læsning bevirker dette, at ord, der lever op til vores forudsigelser, bliver processeret hurtigere og derfor også læst hurtigere end ord, der ikke gør

(Smith og Levy 2013, p. 303). Forskningen på området har endnu ikke entydige svar på, hvad det præcise kvantitative forhold mellem forventning og processeringslethed (målt ved læsehastighed) er, men det er fastslået, at korrekt opfyldelse af forventning mindsker læsetiden (Smith og Levy 2013, p. 303).

Denne mekanisme – at sprogprocessing bliver lettere ved opfyldelse af forventninger – er også central for effekten af *priming*. *Priming* refererer til den mekanisme, hvorved nylige oplevelser og stimuli ubevidst skaber en indre parathed (*readiness*) forbundet med denne oplevelse eller stimulus (Barg og Chartrand 2000, p. 3). En bestemt type stimulus (for eksempel et fotografi af en hund) aktiverer midlertidigt fænomenet 'hund' i hjernen og kan således klargøre én til at lettere at reagere på associeret stimulus (for eksempel ordet *kæledyr*).

Der er mange forskellige slags *priming*, men relevant for dette studie er konceptuel eller semantisk *priming*. Konceptuel *priming* handler om, at en mental repræsentation og dennes semantisk relaterede felter aktiveres i én kontekst, og at denne aktivering ubevidst påvirker andre kontekster i et stykke tid (Barg og Chartrand 2000, p. 6; McNamara 2005, p. 3). Dette bliver oftest undersøgt i eksperimenter der indeholder en *lexical decision task*, hvor informanten skal vurdere, om en række bogstaver er et rigtigt ord eller et nonsensord. Informanten bliver præsenteret for to ord på en skærm, hvoraf det første er *priming*-ordet og det næste er målordet, og de skal så vurdere, om ord nummer to er et rigtigt ord. For ordpar, hvor målordet er semantisk relateret til *priming*-ordet, tager denne vurdering væsentligt kortere tid, end hvis det ikke er tilfældet (se for eksempel Meyer og Schvaneveldt 1971; Meyer og Schvaneveldt 1976; Foss 1982). Det er tydeligt fra disse og lignende studier, at *priming* af et ord mindsker processeringstiden af semantisk relaterede ord. I disse studier bliver dette udtrykt ved hurtigere vurdering af ord/nonsensord, men man må også regne med, at det vil formindske læsetiden for semantisk relaterede ord.

Det er desuden vigtigt at pointere, at *priming* ikke blot indebærer, at et bestemt ord aktiverer et semantisk relateret ord. Det indebærer også, at et helt associativt netværk aktiveres (McNamara 2005, p. 71). Derudover kan *priming* aktivere koncepter, således at hvis man for eksempel *primes* med ordet 'troværdig', bevirker det, at man vurderer en person til at være mere troværdig (Barg og Chartrand 2000, p. 6).

Forventning spiller altså en stor rolle i vores sprogforståelse: Vores læsehastighed forøges, når vi læser de ord, vi forventer at læse; og vi kan hurtigere genkende ord, som er semantisk relaterede til ord, der er blevet aktiveret eller *primet* i hjernen. I disse tilfælde bruges læsehastighed og ordgenkendelse som målbare realiseringer af den sproglige processerings sværhedsgrad.

3 Hypotese

Eksperimentet bygger på den antagelse, at kønnet sprog kan aktivere et kønnet associationsnetværk i hjernen, og at dette kan besværliggøre processeringen af en kønsstereotyp uoverensstemmelse. Min hypotese er således først og fremmest, at mismatchende pronomener læses langsommere end matchende; og dernæst at læsetiden for de mismatchende pronomener øges yderligere, hvis informanten *primes* med kønnet sprog.

4 Metode

4.1 Eksperimentdesign

Eksperimentet er todelt: For det første måles læsehastigheden af pronomener, der matcher eller mismatcher deres referents stereotype køn (se Esaulova et al. 2014; Reali et al. 2015; Kennison og Trofe 2003). Derudover måles det, om læsehastigheden bliver påvirket af *priming* med kønnet sprog. Læsehastighed ses i dette eksperiment som udtryk for processeringens sværhedsgrad med den antagelse, at lettere processering mindsker læsetiden.

Eksperimentet er en *self-paced* læsetest (SPR) (jf. Jegerski 2014), hvor informanterne får præsenteret ét ord ad gangen på en computerskærm og selv skal komme videre til næste ord ved at trykke på mellemrumstasten. Tiden mellem to tryk indsamles og indikerer, hvor lang tid informanten har brugt på at læse hvert ord. På skærmen vises ét ord ad gangen.

Læsetesten består af 32 *priming*-sætninger, 32 målsætninger, 32 fyldesætninger og 20 forståelsesspørgsmål. To grupper informanter har taget testen, og kun den ene gruppe har fået de kønnede *priming*-sætninger. Den anden gruppe har fået de samme sætninger men omskrevet til ikke at være kønnede, således at den kønnede *priming*-sætning for eksempel indeholder ordet *mandetimer* og den ikke-kønnede har ordet *arbejdstimer* i stedet (jf. afsnit 4.2). Forståelsesspørgsmålene er formuleret således: *Har du læst 'kusine'?*, og informanten skal derefter svare på, om de lige har læst ordet *kusine*, ved at trykke på 'j' for ja eller 'n' for nej. Forståelsesspørgsmålene er inkluderet for at kunne vurdere, om informanterne har læst og forstået sætningerne og ikke blot klikket sig videre uden at læse. Desuden kan de medvirke til, at informanterne forbliver koncentrerede om opgaven, fordi de gerne vil svare rigtigt. Netop denne vedvarende koncentration er vigtig, fordi de næsten 100 sætninger tager omkring ti minutter at læse. Sætningerne er pseudo-tilfældigt fordelt, således at de tre typer er jævnt spredt ud over hele læsetesten, men sådan at der altid kommer en *priming*-sætning før en målsætning for at opnå størst mulig effekt.

Læsetesten er designet i programmet Psychopy (Peirce 2009) og lagt på nettet, så mange computere har kunnet afvikle den på én gang (link til onlineversionen af læsetesten findes i bilag 1). I starten af læsetesten skal man kalibrere sin skærmstørrelse, så variation af skriftstørrelsen på forskellige skærme ikke vil kunne påvirke læsehastighederne.

Informanterne er 85 gymnasieelever og 6 universitetsstuderende. De seks universitetsstuderende er valgt for at få omtrent samme antal i begge grupper. De universitetsstuderende går alle på første semester, sådan at de i deres uddannelsesmæssige baggrund mindede mest muligt om gymnasieeleverne. Det betyder, at informanterne er en meget homogen gruppe i forhold til både alder og uddannelsesbaggrund. Informanterne har taget testen gruppevis i deres klasselokaler.

For at forhindre, at resultaterne blev påvirket af informanternes bevidste fokus på *primingen* eller målsætningerne, fortalte jeg ikke, hvad eksperimentet handlede om – informanterne fik blot at vide, at de skulle tage en læsetest, og de fik en simpel introduktion med tekniske anvisninger. Derudover bad jeg dem angive, hvis de havde diagnosticerede læsevanskeligheder. Efter eksperimentet bad jeg informanterne give deres bud på, hvad eksperimentet handlede om, og ingen kunne svare rigtigt på

dette. De fleste troede, de blev testet i forståelsesspørgsmålene, og at det handlede om hukommelse eller koncentration. Dette vurderes som en fordel, for det viser, at både *primingen* og målsætningerne har været godt maskeret, og derfor er resultaterne ikke påvirket af informanternes bevidste fokus på disse. Da jeg afslørede, eksperimentets formål, fortalte informanterne, at de – nu jeg sagde det – havde lagt mærke til, at nogle af sætningerne indeholdt ikke-stereotype kønsrepræsentationer.

4.2 Sætningsdesign

Læsetesten består som nævnt af *priming*-sætninger, målsætninger og fyldesætninger. Alle sætninger er forsøgt opbygget over en nogenlunde ens syntaktisk struktur, der består af en hovedsætning og en ledsætning (eller endnu en hovedsætning), og hvor subjektet er en nominalfrase med en personbetegnelse (*role noun*), der kommer først i sætningen. Grundet Psychopys opsætning, hvor eksperimentstimuli skal importeres som kommaseparerede filer (.csv-filer), har jeg udeladt kommaer fra alle sætninger, men jeg vurderede, at det ikke ville påvirke læsningen synderligt, når denne alligevel var splittet op i enkelte ord. Hver kategori har 32 sætninger, og læsetesten består derfor af 96 sætninger. Alle sætningerne findes i bilag 2.

4.2.1. MÅLSÆTNINGERNE

Målsætningerne er designet med inspiration fra lignende studier af matchende og mismatchende pronomener (Esaulova et al. 2014; Reali et al. 2015; Kennison og Trofe 2003). Sætningerne indeholder en personbetegnelse og et tilhørende pronomen (målordet), som matcher eller mismatcher den kønsstereotype opfattelse af personbetegnelsen. Halvdelen af sætningerne har matchende pronomener, og halvdelen har mismatchende. Begge sætningstyper har lige mange *han* som *hun*.

Målsætningerne er opbygget sådan, at personbetegnelsen er det første ord, og den pronominal reference kommer i en efterfølgende ledsætning. Jeg har således konstrueret sætninger som:

(1) *Jordemoderen var meget træt da **han** kom hjem fra arbejde.* (Mismatch)

*Slagteren tog fri fra arbejde fordi **hun** skulle til tandlæge.* (Mismatch)

*Mekanikeren råbte højt for **han** var rigtig vred.* (Match)

*Bibliotekaren blev forarget da **hun** så huset.* (Match)

Mange studier har lavet præ-studier for at teste personbetegnelsernes stereotype køn for at være sikre på, at kønsstereotyperne rent faktisk svarer til de gængse stereotype opfattelser. Jeg har taget udgangspunkt i Kennison og Trofes (2003) samt Couch og Siegler (2001) resultater. Det har ikke været muligt at finde undersøgelser af stereotype kønsopfattelser i forhold til personbetegnelser på dansk, men jeg vurderer at førnævnte studier fra engelsk er meget tilsvarende de gængse danske kønsstereotyper.

4.2.2. PRIMING-SÆTNINGERNE

Priming-sætningerne er designet ud fra de kendetegn ved kønnet sprog, som Pauwells (1998) nævner: Manden som norm, kvinden som afviger, kvinden som afledt samt stereotype repræsentationer af kønnene. Ud fra disse har jeg formuleret fire sproglige træk, der udtrykker disse og konstrueret 8 sætninger med hvert træk: generisk brug af maskulint pronomener; generisk brug af maskuline substantiver; særlig markering af kvindelige referenter; stereotyp fremstilling af kønnene. Fordi det kun er halvdelen af informanterne, der *primes* med kønnet sprog, er alle *priming*-sætningerne skrevet i en kønnet og en ukønnet version:

- (2a) *Enhver medarbejder må give besked hvis **han** bliver syg. (Med priming)*
 (2b) *Medarbejdere må give besked hvis de bliver syge. (Uden priming)*
 (Generisk brug af maskulint pronomener)
- (3a) *Politimanden fik en ny uniform fordi den gamle gik i stykker. (Med priming)*
 (3b) *Politibetjenten fik en ny uniform fordi den gamle gik i stykker. (Uden priming)*
 (Generisk brug af maskulint substantiv)
- (4a) *Den **kvindelige** dyrepasser elskede når det regnede. (Med priming)*
 (4b) *Dyrepasseren elskede når det regnede. (Uden priming)*
 (Særlig markeret kvindelig form)
- (5a) *Susanne **mor til to** var meget glad for sit nye job. (Med priming)*
 (5b) *Susanne erfaren bogholder var meget glad for sit nye job. (Uden priming)*
 (Stereotyp fremstilling af kønnene)

De fleste af *priming*-sætningerne virker ikke umiddelbart så kønnede, selvom man tydeligt kan se forskellen, når man sammenligner de kønnede og ikke-kønnede sætninger. *Priming*-sætningernes design bygger således på den antagelse, at et kønnet sprogligt element, som for eksempel *politimand*, der kun er kønnet i sin form men ikke i sin betydning, alligevel vil kunne aktivere et kønsstereotyp associationsnetværk. Det er desuden ikke alle sætningerne, der har ét bestemt ord, der skal kunne *prime*, men jeg mener, at kønnede fraser også vil kunne gøre dette.

4.2.3. FYLDESÆTNINGERNE

Fyldesætningerne er til for at aflede opmærksomheden fra målsætningerne, så det er sværere at gennemskue, hvad eksperimentet handler om. Disse sætninger er designet ud fra samme syntaktiske struktur som *priming*- og målsætningerne men uden at indeholde kønnet sprog. Derudover indeholder

de fleste et ikke-forventeligt ord for at besværliggøre processeringen (jf. afsnit 2.3) og dermed forsøge at opretholde informanternes koncentration:

- (6) *Gartneren væltede da det begyndte at regne.*
Børnene så til mens de voksne hentede kanonerne.
Medarbejdere kan gå på pension når hunden er forsvundet.

Alle sætningerne er forsøgt designet således, at de omhandler erhvervsliv og familie. De fleste personbetegnelser, jeg har brugt, har været jobtitler, så *priming*- og fyldesætningerne er tænkt ind i samme kontekst – mennesker på arbejde, naboskab, familie og firmaer. Dette er for at forhindre, at målsætningerne emnemæssigt skiller sig ud og derfor tiltrækker sig særlig opmærksomhed.

5 Resultater

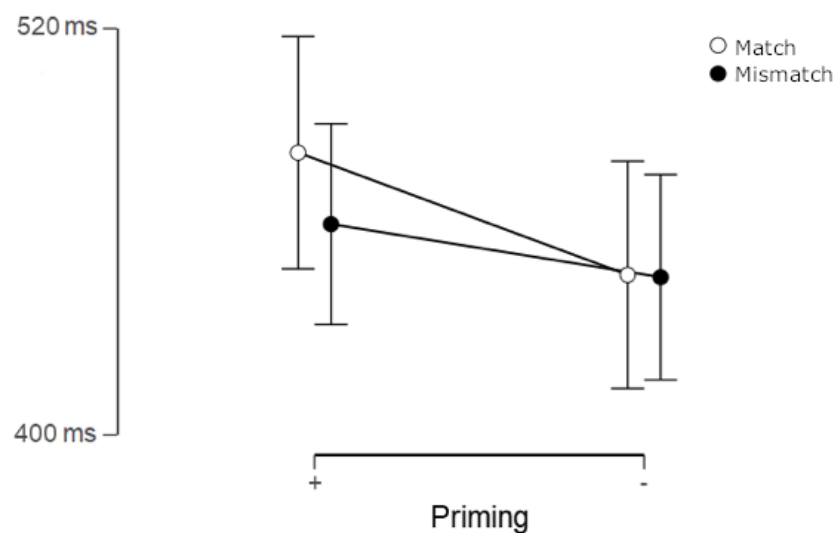
Der er blevet målt på 88 informanter. Hvis informanterne har svaret forkert på 25% eller mere af forståelsesspørgsmålene, er de blevet sorteret fra. En informant trykkede 'j' og 'n' hele tiden i stedet for mellemrum, hvilket kan tyde på dårlig koncentration, og svarene er blevet sorteret fra. En enkelt informant svarede forkert på de første seks spørgsmål, før vedkommende fandt ud af, at man skulle trykke 'j' og 'n', og derefter var alle svar rigtige – så denne informant er inkluderet. Derudover har jeg frasorteret informanter, der angav, at de var ordblinde. Efter denne sortering er der 74 informanter.

Jeg har målinger af 40 informanter udsat for *priming* og 34 ikke udsat for *priming*, og der er målt på 32 pronomener, hvoraf halvdelen enten matcher eller mismatcher substantivets kønsmæssige stereotypikalitet. Alle tider er angivet i millisekunder.

Den gennemsnitlige læsehastighed for hver informant for matchende og mismatchende pronomener i gruppen med *priming* og i gruppen uden er således: Match med *priming* ($M = 480,6$, $SD = 104,1$), mismatch med *priming* ($M = 459,9$, $SD = 86,29$), match uden *priming* ($M = 447,3$, $SD = 96,01$) og mismatch uden *priming* ($M = 446,6$, $SD = 94,27$). Pronomenerne er blevet læst med en gennemsnitlig hastighed på $M = 459,6$, $SD = 95,54$.

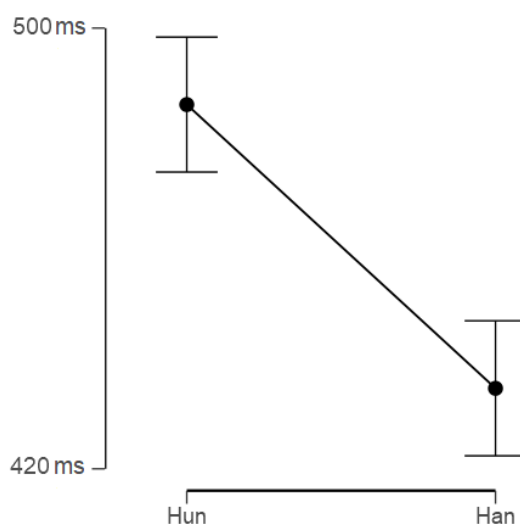
En ANOVA med stereotypikalitet og *priming* som faktorer viser ingen hovedeffekt for hverken *priming*, $f(1,33) = 1,098$, $p = 0,302$, eller stereotypikalitet, $f(1,33) = 1,63$, $p = 0,211$. Der er heller ingen interaktionseffekt, $f(1,33) = 1,735$, $p = 0,197$. Figur 1 viser læsehastigheden for pronomenerne med og uden *priming*.

Figur 1. ANOVA for læsehastighed

Derudover er der forskel på, hvor hurtigt informanterne har læst henholdsvis *hun* og *han*. *Han* ($M = 436,4$, $SD = 81,83$) læses signifikant hurtigere end *hun* ($M = 486,1$, $SD = 110,2$), $t(73) = 5,925$, $p < 0.001$. Figur 2 viser denne forskel i læsehastigheden for *han* og *hun*. Forskellen gør sig også gældende, hvis man sammenligner læsetiderne alene ved matchende pronomener, $t(73) = 3,492$, $p < 0,001$, og mismatchende pronomener, $t(73) = 6,086$, $p < 0,001$.

Figur 2. T-test for læsehastigheden for *han* og *hun*

6 Diskussion af resultater

Det lader til, at *priming* ikke spiller nogen rolle for læsningen af mismatchende pronomener, og samtidig ser der heller ikke ud til at være nogen signifikant forskel på læsehastigheden af matchende og mismatchende pronomener. Min hypotese var, at mismatchende pronomener ville blive læst langsommere end matchende, samt at denne læsetid ville øges ved *priming* med kønnet sprog. Denne hypotese bekræftes altså ikke af resultaterne. Derudover viser mine resultater en forskel i læsehastigheden af *han* og *hun*, hvilket jeg heller ikke havde forudset.

6.1 Forholdet mellem match og mismatch.

Eksperimentdesignet i min ikke-*primede* gruppe er bygget op på samme måde som andre studier af pronomeners match/mismatch (se Esaulova et al. 2014; Reali et al. 2015; Kennison og Trofe 2003). Disse studier viser en signifikant forskel på læsehastighed for matchende og mismatchende pronomener, og derfor er det bemærkelsesværdigt, at eksperimentet ikke giver tilsvarende resultater. I mit eksperiment er der ingen forskel på læsehastigheden. En forklaring kunne være, at mine informanter, som er unge mennesker i 2018, blot har en mere progressiv kønsbevidsthed, så mismatchende pronomener ikke er nær så overraskende. En anden forklaring kunne være, at førnævnte studier bruger *eye tracking*, og at SPR-testen ikke er fintfølende nok (jf. afsnit 6.4).

6.2 PRIMING-EFFEKTEN.

Et andet bemærkelsesværdigt resultat er den manglende *priming*-effekt. *Priming*en med det kønnede sprog forventedes at aktivere et kønsstereotypt associationsnetværk, og mismatchende stereotypikalitet ville derfor være mere overraskende og således processeres langsommere – men dette skete ikke. En forklaring kan være, at *priming*-sætningerne er designet på en måde, der ikke aktiverer det samme associative netværk, som påvirker målordet. For at *priming* skal virke, må den skabe en indre parathed relateret til målordet, hvorfor processeringen af målordet lettes (jf. afsnit 2.3). Det kønnede sprog i *priming*-sætningerne aktiverer muligvis ikke det samme kønnede associationsnetværk, som kønsstereotype repræsentationer tilhører. Den kønnethed, der knytter sig til generisk *han*, påvirker måske ikke forestillingen om, at en mekaniker er en mand. Den manglende *priming*-effekt kan altså muligvis tilskrives *primingens* design. En løsning på dette kunne være at udskifte den sætningsbaserede *priming* med længere tekster, eventuelt over en længere periode. Det vil ikke længere være et *priming*-eksperiment, men en undersøgelse af, hvordan de kønnede diskurser, vi udsættes for til daglig, påvirker vores kønsopfattelser. Omvendt kunne man også undersøge om disse kønsopfattelser ændrer sig, hvis man udsættes for feministisk, anti-sexistisk litteratur.

En anden mulig forklaring på eksperimentets resultater er, at *priming*en ikke har en effekt, fordi den ikke aktiverer kønnede mentale repræsentationer. Som nævnt tidligere virker de elementer, jeg definerer som 'kønnet sprog', ikke bemærkelsesværdigt kønnede. Det kan derfor tyde på, at deres kønnethed er så integreret i sproget, at det ikke indgår i vores umiddelbare sproglige processering. Et ord som *mandetimer* vil således ikke kunne aktivere kønsstereotype associationer, fordi vi ikke opfatter *mandetimer* som kønnet. Det er vigtigt at huske, at *priming* ikke handler om vores bevidste sproglige opfattelser men netop om de ubevidste (jf. afsnit 2.3). Resultaterne kan derfor være med til

at vise, at sprogets kønnethed er så velintegreret, at det ikke engang ubevidst aktiverer kønsmæssige associationer. Dette skal dog ikke forstås således, at kønnet sprog ikke påvirker os kognitivt eller socialt. Det, at den sproglige kønnethed ikke umiddelbart sættes i forbindelse med køn, kan netop vise, hvordan det opfattes som normalt. Generisk maskulinitet og kvindelig usynlighed er en sproglig norm, hvilket kan påvirke eller afspejle en social norm.

6.3 FORSKELLEN PÅ HAN OG HUN.

Et andet interessant resultat, eksperimentet giver, er, at *han* læses signifikant hurtigere end *hun*, hvad enten pronomenet matcher eller ej, eller informanten er blevet *primet* eller ej. Dette kan have den simple forklaring, at vi er vant til det mandlige både som sproglig og social norm, og at vi derfor forventer, at en sætnings agent er mandlig. Jævnfør afsnit 2.1 fungerer det mandlige ofte som den umarkerede norm i sproget, og indenfor kønsforskningen har man også længe antaget, at man opfatter det mandlige som havende en neutral position og det kvindelige som havende en afvigende position: ”Manden repræsenterer på én gang de positive og det neutrale [...]. Kvinden derimod står for det negative, eftersom alle definitioner af hende indebærer en begrænsning [...]” (de Beauvoir 1993 [1949], p. 13). På den måde forventer vi altså altid mænd som agenter og overraskes over afvigelser fra dette. At *han* også læses hurtigere end *hun* selv i de sætninger, hvor pronomenet mismatcher, kan tyde på, at denne forventning om mandlig agens er stærkere end den forventning, et stereotyp kønnet substantiv giver. Denne tolkning kan pege på, at selv, hvis substantivet er kvindeligt konnoteret (fx *frisør*) overraskes vi over, at agenten er en kvinde, fordi forventningen om en mandlig agent underkender kønsstereotyper. Det kræver dog flere undersøgelser af bevidste og ubevidste forventninger for at kunne konkludere noget om dette, men mine resultater tyder i hvert fald på en forventning om mandlig agens.

I eksperimentet er der blevet testet, om forventninger til kønsstereotyper har en effekt på læsehastigheden af pronomen. At denne effekt ikke kan måles, kan (jf. afsnit 6.1) tilskrives en progressiv, fordomsfri tankegang hos informanterne. Omvendt tyder forskellen i læsehastigheden for *han* og *hun* på, at informanterne har en stærk forventning om agenternes køn. Disse resultater kan således indikere, at en forventning om mandlig agens er stærkere end forventninger om kønsstereotyper. Dette flugter med tidligere nævnte overvejelser om den manglende *priming*-effekt, som går på, at de kønnede elementer i *priming*-sætningerne er så velintegrerede i sproget, at de ikke umiddelbart påvirker de kognitive repræsentationer af køn. Læsehastigheden af *han* og *hun* viser, hvordan det maskuline som sproglig norm sandsynligvis har en effekt på vores forventninger om sætningers agenter. Generisk maskulinitet og kvindelig usynlighed kan derfor også, hvis vi antager, at det er sproglige normer, påvirke vores forventninger om kønslig repræsentation både i og udenfor sproget.

I dette eksperiment har jeg undersøgt, hvordan kønnede elementer i sproget direkte påvirker vores kønsopfattelser. Resultaterne tyder dog på, at kønnet sprog er så indgroet, at det ikke opfattes eller behandles som kønnet sprog. Samtidig indikerer resultaterne, at der alligevel er nogle sproglige forventninger i forhold til køn. For at kortlægge kønnet sprog og dets konsekvenser er man således i videre studier nødt til at undersøge det kønnede som sproglig norm samt hvordan kønnet sprog

normaliseres. Hvor der i dette eksperiment er blevet undersøgt, hvordan kønnet sprog påvirker kønnet tænkning, vil det således være mere givende at undersøge, hvordan normativt kønnet sprog påvirker kønnet tænkning.

6.4 Fejlkilder

En væsentlig svaghed ved den type SPR, jeg har brugt i dette eksperiment, er, at det ikke imiterer en naturlig læsemetode. Her kommer ét ord op på skærmen ad gangen, og man kan ikke vide på forhånd, hvor lang sætningen er. I naturlig læsning bliver funktionsord (*function words*) ofte sorteret fra, så man ikke læser alle ordene i teksten; og øjnene bevæger sig både frem og tilbage på linjen for at kunne genlæse, hvad man ikke forstod, eller for at kompensere for, at øjnene er blevet fikseret det forkerte sted (Rayner 1998, p. 375). For at kunne drage konklusioner om naturlig læseadfærd kunne jeg have brugt enten SPR, som viste hele sætningen på skærmen men med alle ordene undtagen ét maskeret ligesom Kennison og Trofe (2003); eller jeg kunne have brugt *eye-tracking* for at kunne måle både læsehastighed og blikretning ligesom Esaulova et al. (2014) og Reali et al. (2015). Dette betyder altså, at resultaterne ikke afspejler naturlig læseadfærd. Dog viser de, hvor lang tid man bruger på at læse enkelte ord og kan altså stadig siges at afspejle sproglig processering.

Et problem ved eksperimentet er også, at der i nogle af gymnasieklasserne var en smule uro. Nogle havde computerproblemer; informanterne blev færdige på forskellige tidspunkter; og generelt var de sandsynligvis ikke nær så koncentrerede, som hvis de havde siddet enkeltvist i et lille forsøgslokale. At afvikle testen for hele gymnasieklasser på én gang gav dog mulighed for at kunne få langt flere informanter, end hvis de blev testet enkeltvist – og dette vurderede jeg var vigtigere end fuldstændig koncentration.

Et sidste problem i forlængelse af førnævnte er også, at ikke alle computerskærme var kalibreret ens. Onlineversionen af Psychopy er stadig en beta-udgave, og skærmmkalibreringen i starten af testen har ikke fungeret på alle computere. Informanternes læseforhold har derfor ikke været fuldstændig ens, så hvis testen skulle afspejle naturlig læsepraksis, ville dette have været en væsentlig fejlkilde. Alle informanter har dog haft skriftstørrelser i tilnærmelsesvist samme størrelse, så resultaterne er stadig sammenlignelige.

7 Konklusion

Denne undersøgelse har haft til formål at belyse, hvordan kønnet sprog påvirker ens kønsopfattelse. Et psykolingvistisk eksperiment har ligget til grund for dette. Eksperimentet har vist, hvordan man reagerer på ikke-stereotype kønsbeskrivelser, samt hvordan kønnet sprog påvirker dette. Min hypotese var, at mismatchende pronomener ville blive læst langsommere end matchende, samt at kønnet sprog ville øge læsetiden yderligere. Det viste sig dog, at matchende og mismatchende pronomener blev læst med samme hastighed, og at der ikke kunne måles nogen *priming*-effekt med kønnet sprogligt input. Derudover blev pronomenet *han* læst signifikant hurtigere end *hun*. Disse resultater kan tyde på, at normativ maskulinitet og feminin usynlighed er så integreret en del af sproget, at de trods deres kønnethed ikke aktiverer eller *primer*/for kønsmæssige associationsnetværk

i hjernen. At *han* læses hurtigere end *hun*, kan tyde på, at vi forventer en mandlig agent i sætninger – selv i sætninger, hvor man stereotyp ville forvente en kvindelig agent. Dette betyder altså, at det mandlige som en sproglig normal påvirker vores sproglige forventninger. Mine resultater peger således på, at kønnet sprog er normalen i vores bevidsthed, samt at disse sproglige normer kan påvirke vores forventninger til for eksempel sætningers agenter. Fordi sprog og køn gensidigt konstituerer hinanden, er det vigtigt at være bevidst om, hvordan køn sprogligt normaliseres, og hvilke konsekvenser det har. Hvis vi vil ændre på en kønsmæssig ulighed, er vi nødt til at forstå, hvordan normaliseret, kønnet sprog virker.

Referencer

- Barg, J. A. & T. L. Chartrand. (2000). Studying the Mind in the Middle: A Practical Guide to Priming and Automaticity Research. I Harry T. Reis og Charles M. Judd (Red.) *Handbook of Research Methods in Social Psychology*. New York: Cambridge University Press.
- Bigler, R. S. & C. Leaper. (2015). Gendered Language: Psychological Principles, Evolving Practices and Inclusive Policies. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences* 2(1). 187-194.
- Butler, J. (2007 [1990]). Subjekt, køn og begær. I Dorthe Marie Søndergaard (Red.) *Feministiske tænkere: En tekstsamling*, 27-75. København: Hans Reitzels Forlag.
- Cameron, D. (1985). *Feminism & Linguistic Theory*. London: The Macmillan Press Ltd.
- Cameron, D. (1999 (1998)). *The Feminist Critique of Language*, 2. udgave. London: Routledge.
- Couch, J. V. & J. N. Sigler. (2001). Gender Perception of Professional Occupations. *Psychological Reports* 88. 693-698.
- de Beauvoir, S. (1983 [1949]). *Det andet køn*. København: Tiderne skifter.
- Eckert, Penelope. 2012. Three Waves of Variation Study: The Emergence of Meaning in the Study of Sociolinguistic Variation. *Annual Review of Anthropology* 41. 87-100.
- Esaulova, Y., C. Reali & L. von Stockhausen. (2014). Influences of grammatical and stereotypical gender during reading: Eye movements in pronominal and noun phrase anaphor resolution. *Language, Cognition and Neuroscience* 29. 781-803.
- Foss, D. J. (1982). A Discourse on Semantic Priming. *Cognitive Psychology* 14. 590-607.
- Garnham, A., J. Oakhill, L. von Stockhausen & S. Sczesny. (2016). Editorial: Language, Cognition, and Gender. *Frontiers in Psychology* 7. 1-3.
- Holmen, M. (2011). Mand dig op! – om uligheder i det danske sprog. *Kvinder, køn & forskning* 2. 43-48.
- Jegerski, J. (2014). Self-paced reading. I J. Jegerski & B. van Patten (Red.), *Research methods in second language psycholinguistics*, 20-49. New York: Routledge.
- Kennison, S. M. & J. L. Trofe. (2003). Comprehending Pronouns: A Role for Word-specific Gender Stereotype Information. *Journal of Psycholinguistic Research* 32(3). 355-378.
- Lakoff, G. (1975). Language and woman's place. *Language in Society* 2. 45-80.
- Liddicoat, A. J. (2011). Feminist language planning. *Current issues in Language Planning* 12(1). 1-7.
- McNamara, T. P. (2005). *Semantic Priming: Perspectives from Memory and Word Recognition*. New York: Psychology Press.
- Meyer, D. E. & R. W. Schvaneveldt. (1971). Facilitation on recognizing pairs of words: Evidence of a dependence between retrieval operations. *Journal of Experimental Psychology* 90(2). 227-234.

- Meyer, D. E. & R. W. Schvaneveldt. (1976). Meaning, Memory Structure, and Mental Processes. *Science* 192(4234). 27-33.
- Miller, M. M. & L. E. James. (2009). Is the generic pronoun *he* still comprehended as excluding women? *American Journal of Psychology* 122(4).483-496.
- Moulton, J., G. M. Robinson & C. Elias. (1978). Psychology in Action: Sex Bias in Language Use: "Neutral" Pronouns That Aren't. *American Psychologist* 33. 1032-1036.
- Pauwels, A. (1998). *Women changing language*. Harlow, Essex: Addison Wesley Longman Limited.
- Reali, C., Y. Esaulova & L. von Stockhausen. (2015). Isolating stereotypical gender in a grammatical gender language: Evidence from eye movements. *Applied Psycholinguistics* 36. 977-1006.
- Peirce, J. (2009). Generating stimuli for neuroscience using PsychoPy. *Frontiers in Neuroinformatics* 2(10). doi:10.3389/neuro.11.010.2008 (sidst besøgt 20/12/2018).
- Rayner, K. (1998). Eye movements in Reading and Information Processing: 20 years of Research. *Psychological Bulletin* 124(3). 372-422.
- Schneider, J. W. & S. L. Hacker. (1973). Sex role imagery and the use of generic 'man' in introductory texts. *American Sociologist* 8. 12-18
- Smith, N. J. & R. Levy. (2013). The effect of word predictability on reading time is logarithmic. *Cognition* 128. 302-319.
- Traxler, M. J. & D. J. Foss. (2000). Effects of Sentence Constraint on Priming in Natural Language Comprehension. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition* 26(5). 1266-1282.

Bilag 1: Onlineversion af læsetesten

Med priming: <https://pavlovia.org/run/LivMoeslund/aeksp/html/>

Uden priming: <https://pavlovia.org/run/LivMoeslund/beksp/html/>

Bilag 2: Stimulisætninger til eksperimentet*Priming-sætninger*

Generisk brug af maskulint pronomen

Med *priming*

Enhver borger må finde sig et arbejde når han bliver voksen.
 Enhver medarbejder må give besked hvis han bliver syg.
 Enhver nyuddannet vil typisk søge jobs han interesserer sig for.
 Enhver ansat kan søge om lønforhøjelse hvis han er utilfreds.
 Enhver nyuddannet kan ikke forvente at han får drømmejobbet.
 Enhver god nabo rydder sne når det er hans tur.
 Enhver fastansat kan få løn mens han er syg.
 Selv en god medarbejder stopper med at arbejde når han bliver gammel.

Uden *priming*

Alle borgere må finde sig et arbejde når de bliver voksne.
 Medarbejdere må give besked hvis de bliver syge.
 Nyuddannede vil typisk søge jobs de interesserer sig for.
 Ansatte kan søge om lønforhøjelse hvis de er utilfredse.
 Nyuddannede kan ikke forvente at de får drømmejobbet.
 Gode naboer rydder sne når det er deres tur.
 Fastansatte kan få løn mens de er syge.
 Selv gode medarbejdere stopper med at arbejde når de bliver gamle.

Generisk brug af maskulint substantiv

Med *priming*

Partiets talsmand kom for sent fordi der var trafik.
 Firmaet valgte at lægge hundrede mandetimer i det nye projekt.
 Chefen vurderede at femten mandetimer var for meget.
 Talsmanden håbede der ville komme mange til mødet.
 Formanden for klubben håbede det ville blive en god sæson.
 Chefen havde brug for tre mand til at løse opgaven.
 Politimanden fik en ny uniform for den gamle var i stykker.
 Læreren vidste ikke om fire mand ville være nok til at løse opgaven.

Uden *priming*

Partiets talperson kom for sent fordi der var trafik.
 Firmaet valgte at lægge hundrede arbejdstimer i det nye projekt.
 Chefen vurderede at femten arbejdstimer var for meget.
 Talpersonen håbede der ville komme mange til mødet.
 Forpersonen for klubben håbede det ville blive en god sæson.
 Chefen havde brug for tre personer til at løse opgaven.
 Politibetjenten fik en ny uniform for den gamle var i stykker.
 Læreren vidste ikke om fire personer ville være nok til at løse opgaven.

Markeret kvindelig form

Med *priming*

Den kvindelige dyrepasser elskede når det regnede.
 Danserinden strakte ud da forestillingen var slut.
 Den kvindelige studerende lærte hurtigt at bøger var dyre.
 Den kvindelige lektor troede at eleverne snød.
 Skuespillerinden havde feber så hun meldte sig syg.
 Kassedamen opdagede at der manglede fem kroner.
 Sangerinden var meget træt da turnéen sluttede.
 Den kvindelige forfatter var glad fordi romanen blev antaget.

Uden *priming*

Dyrepassereren elskede når det regnede.
 Danseren strakte ud da forestillingen var slut.
 Den studerende lærte hurtigt at bøger var dyre.
 Lektoren troede at eleverne snød.
 Skuespilleren havde feber så hun meldte sig syg.
 Ekspedienten opdagede at der manglede fem kroner.
 Sangeren var meget træt da turnéen sluttede.
 Forfatteren var glad fordi romanen blev antaget.

Stereotyp fremstilling

Med *priming*

Læreren har en datter som er ung og smuk.
 Dyrepassereren har en søn der altid hjælper med at male.
 Gartneren har en datter der altid hjælper med at vaske op.
 Revisoren har en søn der elsker at klatre.
 Susanne mor til to var meget glad for sit nye job.
 Mie så til mens drengene hentede stigen.
 Karsten erfaren bogholder var meget glad for sit nye job.
 Revisorens datter er sød og hun er god til at tegne.

Uden *priming*

Læreren har en datter som er sjov og klog.
 Dyrepassereren har en søn der altid hjælper med at lave mad.
 Gartneren har en søn der altid hjælper med at vaske op.
 Revisoren har en datter der elsker at bage.
 Susanne erfaren bogholder var meget glad for sit nye job.
 Mie var med da børnene hentede stigen.
 Karsten født i Nibe var meget glad for sit nye job.
 Revisorens datter er frisk og hun er god til at klatre.

---

*Målsætninger***Matchende pronomener**

Tømreren kom for sent fordi hans bil punkterede.
 Bibliotekaren blev forarget da hun så huset.
 Stewardessen opdagede hurtigt hvad hun havde glemt.
 Sagsbehandleren åndede lettet op da hun kom hjem.
 Babysitteren kedede sig mens hun arbejdede.
 Astronauten gik på pension da han blev gammel nok.
 Bygningsarbejderen tabte modet da han så huset.
 Receptionisten håbede hun kunne få tidligt fri.
 Diætisten ville ønske hun fik mere i løn.
 Fiskeren kom for sent fordi han glemte tiden.
 Indretningsarkitekten tabte modet da hun kom ind i lokalet.
 Soldaten kom hjem og han var meget træt.
 Mekanikeren råbte højt for han var rigtig vred.
 Piloten glædede sig fordi han skulle hjem til sin familie.
 Bryllupsplanlæggeren blev gennemblødt fordi hun glemte sin jakke.
 Professoren fik våde sko da han trådte i en vandpyt.

Mismatchende pronomener

Direktøren kom hjem fra arbejde og så tog hun sin jakke af.
 Hjemmehjælperen håbede at han kunne få tidligt fri.
 Ingeniøren åndede lettet op da hun så bilen.
 Arkitekten glemte papirerne fordi hun havde travlt.
 Fodboldspilleren tog orlov fordi hun havde brækket benet.
 Danselæreren blev vred da han så lokalet.
 Elektrikeren ville ønske hun fik mere i løn.
 Lægen var meget træt da hun endelig kom i seng.
 Taxichaufføren kedede sig for hun havde ingen kunder.
 Jordemoderen var meget træt da han kom hjem fra arbejde.
 Pædagogen glædede sig for det var hans fødselsdag.
 Sekretæren arbejdede længe og derudover studerede han spansk.
 Frisøren kørte bil da han hørte nyheden.
 Slagteren tog fri fra arbejde fordi hun skulle til tandlæge.
 Blomsterhandleren drak kaffe mens han åbnede butikken.
 Sygeplejersken lavede mad mens han hørte radio.

Fyldesætninger

Børn stopper med at lege når de bliver ældre.
 Partiet holdt en stor fest fordi valget var gået så godt.
 Partiet udsatte mødet fordi mange var grimme.
 Medarbejderne glædede sig til det nye sandslot de skulle lave.
 Forældrene blev meget sure da de så bananen.
 Lægen havde meget travlt fordi sekretæren var syg.
 Fodboldspillerne var glade for de havde vundet ost.
 Direktøren kom hjem fra arbejde og så skulle familien hoppe.
 Naboen har to fluer der er tre og fire år.
 Medarbejderne glædede sig til klappelegen fordi vejret var godt.
 Gartneren væltede da det begyndte at regne.
 Børnene så til mens de voksne hentede kanonerne.
 Læreren var sikker på at kamelerne var dygtige nok.
 Alle nyuddannede håber de får et godt sejlskib.
 Gartneren har en søløve der er meget legesyg.
 Alle ansatte håbede de ville få mavekneb.
 Lærersens udgigstårn er flot fordi det er malet rødt.
 Bageren var sikker på at mælken kunne tale.
 En god nabo flyver væk når der er brug for det.
 Danseren glædede sig for der var stoledans i fjernsynet.
 Firmaet ville holde en fest fordi citronen var gået hjem.
 Chefen var sur fordi ingen var kommet for sent.
 Sangeren var meget træt fordi det havde været en hård banankage.
 Medarbejdere kan gå på pension når hunden er forsvundet.
 Tømreren kom for sent fordi bilen eksploderede.
 Gymnasielæreren glædede sig til ferie fordi hanen galede højt.
 Frisøren blev forsinket fordi der var selvlysende mudder.
 Bageren glædede sig til ferie fordi skinken smagte godt.
 Grønthandleren lukkede tidligt for der var ingen ostemadder.
 Sangeren glædede sig for der var koncert i saunaen.
 Nyuddannede synes ofte de har brug for lagkage.
 Naboen har to børn der elsker levertran.
